

-2-

Helden in beeld

Zo heet ik

Het duurt even voor ik het door heb. Niemand op het Ministerie van Verhalen gebruikt zijn eigen naam, ze werken allemaal onder pseudoniem. Willen ze niet herkend worden? Zijn ze ergens bang voor? Personeelszaken reageert stellig: "Welnee, we zijn niet bang, integendeel. De pseudoniemen zijn bedoeld als literaire ode."

Ik ben verbaasd. Hoezo? De uitleg volgt: "Vooral onze dames gebruiken het pseudoniem als knipoog naar 19e eeuwse, literaire tradities. Met een pseudoniem werken was voor vrouwen pure noodzaak; in dit burgerlijke tijdperk waren schrijvende vrouwen 'op het randje'. De naam van een man gebruiken was een uitweg."

Een oude traditie die bij de mannen van het ministerie voortleeft, is het gebruik van een exotische naam. Wie zich nu De Vries of Van Dijk noemt, doet hetzelfde. Ze accepteren overigens niet elk pseudoniem. De naam die Du Perron koos voor zijn pornografische sonnetten: W.C. Kloot van Neukema, vinden ze bijvoorbeeld niet fijn.

Ik denk na over mijn schuilnaam. Welke voetballer zal ik eens kiezen? Rembrandt? De grap is van Jan Cremer. Zal ik mezelf Jan noemen? Nee, Ik noem mezelf Remi, naar het eenzame weeskind. Zo voel ik me hier.

Leve de held

Hans Jeekel hield eens een praatje. Hans is een denker uit de stal van D'66 en schrijver van het spannende werkje: "Duizend dagen Kamervragen". Veel ben ik vergeten, maar niet zijn opening. "Luis-ter, de wereld bestaat uit twee groepen. Zij die leven met beleid, en zij die leven zonder beleid. Dat laatste vind ik onvoorstelbaar." Hans, puntje voor jou. Geen superieure ironie, maar toch.

De vraag is vervolgens. Wat betekent dit? Wat moeten we met die kennis? Het Ministerie van Verhalen snapt het, weet er raad mee. De brug slaan tussen wie 'in beleid is' en 'zij die dat niet zijn', daar gaat het om. De gekozen oplossing vind ik knap. Die ligt in de keuze voor heldendom. De held is bijna altijd degene door wiens ogen we het verhaal beleven. Met de held leeft iedereen mee, van nature!

Op het Ministerie van Verhalen is elk plan als een avontuur van bijvoorbeeld Huckleberry Finn, de held van Mark Twain. Huck is een vrije jongen "avant la lettre", en daarom een herkenbaar ventje van vlees en bloed. Meer belasting? Huck kijkt hoe ze het besteden. Een jeugdhonk plaatsen, midden in de woonwijk? Huck praat met Jan en Alleman. Meer geld voor ontwikkelingswerk? Huck gaat op safari.

Mijn verhaal

Elke held heeft een geschiedenis, een verleden. Op het Ministerie van Verhalen wemelt het van de biografen. Ik ontmoette in de afgelopen weken drie soorten biografen.

De eerste is 'de fan'. Een fan bewondert het plan, wijst op hel-

dendaden uit het verleden en gebruikt de biografie om zijn held op een nog hoger voetstuk te plaatsen. Elk plan wordt omhoog geschreven. Het gaat weleens mis, soms trekken ze per ongeluk een beerput open ("shit happens").

Een geheel andere biografie is de wetenschapper. Die schrijft eerst alle feiten op, waarna ze aan het interpreteren slaan: "Omdat vader helaas vroeg weg viel, wil hij zich nu zo bewijzen." Een tikje pretentieuze zijn ze wel.

Dan zijn er nog 'de fantasten'. Die doen aan pseudobiografie. Ze fabuleren er op los, in de geest van Woolfe's Orlando. De hoofdrolspeler is bijvoorbeeld eerst een mens en even later een dier. Of eerst een man en vervolgens een vrouw. De betekenis daarvan laat zich raden. Elk plan wordt in hun handen een kameleon; je kunt er alle kanten mee op.

Alwetende Verteller

Volgens Sloterdijk, die dikke boeken schrijft, is alfatechnologie de onverbiddelijke verliezer. Overal zijn schrijvers als held uit de mode en vervangen door voetballers en matige zangers. Behalve bij verhalende ondernemers. Die willen daar niet aan.